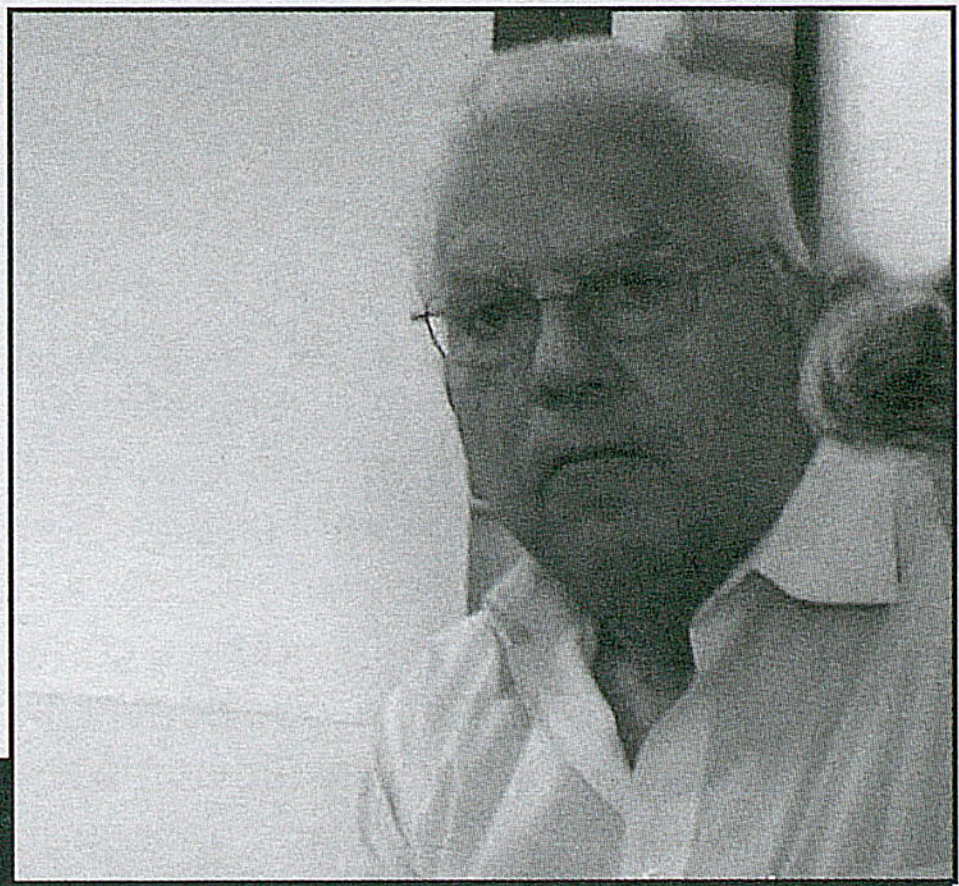

L'associacionisme històric

Pere Canturri i Montanya

Andorra, hereva d'una cultura tribal, ha d'estar predestinada a l'associacionisme; la proximitat dels nuclis habitats en regions muntanyoses facilita igualment l'íntima relació.

Històricament i políticament, Andorra és una associació de parròquies, legitimada en constituir-se el Consell de la Terra l'any 1419.

Al llarg del temps els andorrans s'han unit en associacions en defensa dels seus interessos gremials, socials, religiosos o festívols.

L'any 1659 es constituïa a les Escaldes la Confraria de Paraires i Teixidors, que tenia per finalitat la defensa d'aquest gremi.

La indústria del teixit, la confecció de mantes, tapaboques i capes era creixent, hi havia llana i els paraires i batans de les Escaldes es beneficiaven de l'aigua calenta per al seu treball.

El 1778 naixeria a Andorra la Consòrcia de Casats de la Parròquia, que tot i tenir com a funció l'organització festívola del carnestoltes, assumia funcions d'assistència importants. Sempre que algun germà queia malalt, després de rebre l'extrema unció, era obligatori que fos vetllat i assistit per dos germans. Penseu com n'era de perillós això en temps de pesta. La germandat havia de cuidar el bestiar o fer les feines del camp durant la malaltia.

La consòrcia posseïa un capital social que deixava als membres de l'entitat a baix interès i que havia solucionat els problemes de moltes famílies en anys de mala collita o en moments de malaltia.

Amb la funció d'ajuda mútua també s'havia fundat, a mitjan segle XVIII, una consòrcia de capellans del Principat.

Amb motiu d'un any de pesta es fundava a Sant Julià la Confraria de Sant Sebastià, encaminada a l'assistència mútua en cas de necessitat.

A Canillo hi havia històricament la societat anomenada La Crema, que tenia per funció rescabalar dels danys soferts en cas d'incendi dels immobles els associats. Una veritable i justa companyia d'assegurances, en diríem ara.

Era comú a totes les valls l'assistència deguda entre veïns. Els que formaven veïnat s'assistien com si fossin de la família, tant en les penes com en les alegries. La idea associativa del veïnat ha perdurat fins ara. A Canillo, el que en altres llocs són els quarts, s'anomenen veïnats.

Tant els quarts com els veïnats són les associacions pròpies d'un poble. Per torn de cases, els presidien durant un any i administraven els béns comuns, però també contractaven el mestre o el metge per a la seva comunitat.

Amb un caràcter associatiu, naixia a començament del segle XX a Andorra la Vella el Centre Moral i Recreatiu, que ben aviat assumí les funcions de cooperativa, que subministrava als associats queviures a preus reduïts.

Ara bé, aquell associacionisme ancestral, tribal i familiar és evident que amb l'Andorra canviant de mitjan segle passat ha desaparegut.

Ara ha estat substituït per altres associacions més acordes amb la societat actual. S'ha dit moltes vegades que el caràcter muntanyenc és tancat i individualista. Com hem vist en els exemples mencionats, antigament això no era cert.

En arribar al país les fortes onades migratòries dels anys 60, és notori que els andorrans es tancaren en una espècie d'autodefensa de la seva identitat. Tanmateix, el temps ha demostrat que la històrica hospitalitat dels andorrans ha anat obrint el país fins a la constitució de la societat plural actual.

És constatable també el canvi que Andorra va experimentar amb la vinguda dels refugiats espanyols de la Guerra Civil. Aquests refugiats, junt amb els andorrans que de fora havien retornat al país, foren els impulsors de les noves associacions esportives i culturals: l'Automòbil Club, l'Esquí Club Envalira, la refundació del Sindicat d'Iniciativa, el Futbol Club, esbarts, etcètera.

La idea d'associacionisme és principalment ajuntar com més gent millor a l'entorn d'una activitat comercial, cultural, esportiva, social o política.

Això vol dir, d'entrada, assumir la idea de compartir, de traspassar el protagonisme a l'entitat i de treballar en bé de l'ideal que informa l'associació, prescindint de beneficis particulars o d'influències personalitzades.

El fet que pugui haver-hi moltes associacions *per se* no implica que sigui positiu. Podria ser totalment al revés.

Si diverses associacions es dediquen al mateix fi podria ser degut precisament a un individualisme exacerbat. Tothom vol tenir el protagonisme, cosa que propicia la creació d'associacions repetitives on l'individualisme sols busca ser-ne el director. Un capítol a part es mereixen totes les associacions que sense ànim de lucre es dediquen a l'ajuda humanitària.

Aquestes associacions necessiten per part dels associats grans dosis d'altruisme, d'amor i, fins i tot, de sacrifici. Són, al meu entendre, les que honoren la societat.

L'article 17 de la nostra Constitució reconeix el dret d'associació per a la consecució de finalitats lícites.

A l'article 18 es reconeix el dret de creació i funcionament d'organitzacions empresarials, professionals i sindicals.

Per tant, els articles 17 i 18 establirien una diferència quant a la possibilitat d'associar-se, en distingir de les associacions en general les organitzacions empresarials, les professionals i les sindicals.

I encara entre les associacions s'hauria de diferenciar les que tenen una finalitat lucrativa de les que actuen amb total desinterès.

Les organitzacions reconegudes en l'article 18 –empresarials, professionals i sindicals–, que precisament s'inclouen en un article diferent de l'article 17, en tenir com a missió la defensa dels interessos econòmics i socials dels associats és evident que s'han de regir per un estatut especial. Ens podríem preguntar si l'associacionisme és important dins la nostra societat.

No sé si vostès són conscients i coneixedors de la quantitat d'associacions existents al país. Jo no ho era fins que vaig redactar la llista següent, que ni és completa ni exhaustiva i que llegeixo a continuació sense ànim de cansar-los. Tot i quedar exclosos de la Llei d'associacions els col·legis professionals, l'afiliació als quals sigui obligatòria, als efectes de la meva exposició i considerant que es mereixen entrar en una mateixa formació, ja que comparteixen finalitats semblants.

Àgora Cultural del Principat d'Andorra
Agrupació d'Arquitectes Experts Pericials d'Andorra
Agrupació Sardanista d'Andorra
Associació Al-Andalus
Associació Socio-Cultural Averroes
Associació Basca Euskaletxea
Associació Casa de Benfica
Associació Cultural Casa de Galícia
Associació Cultural Centre Aragonès
Associació d'Agents de Publicitat
Associació d'Arts i Danses Promodansa
Associació d'Assegurances d'Andorra
Associació d'Empresa Familiar Andorrana
Associació d'Entitats Financeres
Associació d'Escriptors del Principat d'Andorra
Associació d'Exsíndics i Consellers Generals
Associació d'Importadors de vehicles d'Andorra
Associació de Bancs Andorrans
Associació de Bibliotecaris, Arxiviers i Documentalistes d'Andorra
Associació de Bombers d'Andorra
Associació de Botigues d'Esports i Lloguer

Associació de Castella i Lleó
Associació de Comerciants Calidae d'Escaldes
Associació de Comerciants de Vehícles d'Andorra
Associació de Comerciants i Empresaris Laureadians
Associació de Comerciants i Propietaris de l'avinguda Meritxell
Associació de Consumidors i Usuaris d'Andorra
Associació de Contractistes d'Obra d'Andorra
Associació de Cuina i Rebosteria
Associació de Danesos
Associació de Dones d'Andorra
Associació de Dones Migrants i d'Andorra
Associació de Fabricants de Productes de Tabac d'Andorra
Associació de Filipins d'Andorra
Associació de Fillos do Lalín
Associació de Floristes i Jardineros d'Andorra
Associació de Forners de les Valls d'Andorra
Associació de Francesos a l'Estranger
Associació de Funcionaris del Cos de Banders
Associació de Gais, Lesbianes, Bisexuals i Transgènères d'Andorra
Associació de Guies i Acompanyants de Muntanya
Associació de la Comunitat Musulmana
Associació de Laboratoris d'Anàlisis Clíniques
Associació de Locals de Nit d'Andorra
Associació de Malalts de Fibromiàlgia i Fatiga Crònica
Associació de Micro, Petita i Mitjana Empresa d'Andorra
Associació de Minusvàlids d'Andorra
Associació de Monitors d'Esquí
Associació de Negociants Importadors i Exportadors de Mercaderies Industrials
Associació de Pagesos i Ramaders del Principat d'Andorra
Associació de Pares d'Alumnes de l'Escola Andorrana
Associació de Pares de Família Separats d'Andorra
Associació de Pares de Nens Escolaritzats d'Origen Marroquí
Associació de Pastissers de les Valls d'Andorra
Associació de Patrimoni Arquitectònic
Associació de Personal i Agents Penitenciaris d'Andorra
Associació de Portuguesos del Pas de la Casa
Associació de Primers Socors
Associació de Proagermanament d'Encamp
Associació de Professionals de Turisme
Associació de Promoció Turística d'Arinsal i Erts
Associació de Recanvistes i Accessoristes d'Automoció
Associació de Residents d'Alto Minho
Associació de Residents d'Andorra

Associació de Residents Marroquins a Andorra
Associació de Residents Portuguesos a Andorra
Associació de Servei de Circulació
Associació de Sobrestants d'Obres Públiques i Construcció
Associació de Someliers
Associació de Tallers Mecànics
Associació de Taxistes
Associació de Transportistes de Mercaderies i Carburants d'Andorra
Associació de Transports de Viatgers d'Andorra
Associació de Treballadors de FEDA
Associació de Treballadors de l'STA
Associació de Treballadors del Comú de Sant Julià de Lòria
Associació de Unió de Radioaficionats Andorrans
Associació de Usuaris de Telecomunicacions d'Andorra
Associació de Veïns del Solà d'Enclar
Associació de Veïns i Comerciants de Prada Ramon
Associació de Waladi
Associació del Personal Adscrit a l'Administració de Justícia
Associació del Personal Adscrit a l'Administració General
Associació del Personal de la CASS
Associació del Personal del SASS
Associació Infantil i Juvenil Esplai Castellnou
Associació Italiana d'Andorra
Associació de Creatius La Xarranca
Branca d'Informàtics
Branca de Constructors
Branca de Personal d'Administració General
Branca de Transport Sanitari
Casa Cultural de Lleó
Casa de la Comunitat Valenciana a Andorra
Centre de la Cultura Catalana
Cercle d'Economia
Cercle de les Arts i de les Lletres
Club d'Empresaris Portuguesos d'Andorra
Club Internacional d'Andorra
Col·lectiu Andorrà de Mainaderes
Col·lectiu de Funcionaris de la Policia d'Andorra
Col·lectiu de Personal de Conservació i Explotació de Carreteres d'Andorra
Col·legi d'Advocats
Col·legi d'Arquitectes
Col·legi d'Economistes
Col·legi d'Enginyers en Topografia
Col·legi d'Enginyers Superiors

Col·legi d'Enginyers Tècnics
Col·legi d'Infermeres i Llevadores
Col·legi d'Odontòlegs
Col·legi de Comptables d'Andorra
Col·legi de Farmacèutics
Col·legi de Fisioterapeutes i Cinesiterapeutes
Col·legi de Gestors i Agents Immobiliaris d'Andorra
Col·legi de Logopedes
Col·legi de Metges
Col·legi de Psicòlegs
Col·legi de Tècnics en Ciències de la Terra
Col·legi Oficial de Dissenyadors d'Interiors
Confederació Empresarial d'Andorra
Consell de Residents Espanyols
Federació Andorrana de Fotografia
Federació d'APAS de las Escuelas Españolas
FIABCI
Fundació Betània
Fundació d'Amics dels Orgues de les Valls d'Andorra
Institut de Drets Humans
Institut d'Humanitats d'Andorra
Més Taxi
Rotary Club
Secció Autònoma Acadèmia de Ciències Mèdiques d'Andorra
Sector de Treballadors de l'Escola Especialitzada Nostra Senyora de Meritxell
Sindicat Andorrà de Treballadors
Sindicat Andorrà de Treballadors d'Hoteleria i Comerç
Sindicat de Funcionaris de Duana
Sindicat de l'Administració Local d'Encamp
Sindicat de l'Administració Local d'Escaldes-Engordany
Sindicat de l'Ensenyament Confessional
Sindicat de l'Ensenyament Públic
Sindicat de Policia
Sindicat de Treballadors de la Ràdio i la Televisió Pública
Sindicat Nacional de Comandaments de la Duana Andorrana
SLOT Principat d'Andorra
Societat Andorrana de Ciències
Taxi Exprés
Unió de Residents Espanyols a Andorra
Unió Sindical d'Andorra
Velles Cases Andorranes

Pere Canturri i Montanya,
Historiador i Raonador del ciutadà